

vewin vereniging van
waterbedrijven
in Nederland

Lobby-agenda 2023-2024

Generaal

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	7
Leveringszekerheid	8
Implementatie Water en bodem sturend	9
Zorgplicht en leveringsplicht	10
WACC	11
Drinkwaterbesparing	12
Kaderrichtlijn Water	13
Medicijnresten	14
Opkomende stoffen	15
PFAS	16
Bodemmonitoringswet	17
Infrastructuur	18
Drinkwaterrestricties	19
Implementatie herziening Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging (NIB2)	20
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	23
Omgevingsbeleid	24
Waterbesparend bouwen	25
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat & Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	27
Nationaal Programma Landelijk Gebied	28
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	31
Nitraat	32
Bestrijdingsmiddelen	32
Stikstof	33
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat & Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	35
Energietransitie	36
Mijnbouw/bodemenergie	37

Ministerie van Financiën	39
Belastingen op drinkwater	40
Ministerie van Justitie en Veiligheid	43
Implementatie Richtlijn Veerkracht Kritische Entiteiten (CER-richtlijn)	44
Implementatie herziening Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging (NIB2)	45
Europese Unie	47
Richtlijn Stedelijk Afvalwater	48
Richtlijn Industriële Emissies	49
REACH, CLP	50
Afkortingen	52
Contactpersonen	54
Watervoorzieningsgebieden	59

'Zekerstellen toekomst drinkwatervoorziening duldt geen uitstel!'

Met deze woorden reageerde Vewin op de aankondiging van vervroegde Tweede Kamerverkiezingen. Nu het kabinet demissionair is moet met volle kracht worden doorgewerkt aan de toekomst van ons drinkwater.

Alle tien drinkwaterbedrijven hebben voor 2030 extra productiecapaciteit nodig, in een aantal gevallen al nu of op zeer korte termijn. Het is helemaal niet zeker dat dit tijdig lukt. Integendeel, drinkwaterbedrijven lopen tegen steeds meer juridische en bestuurlijke belemmeringen aan. Zonder snelle actie van betrokken partijen en in het bijzonder van de provincies kunnen drinkwaterbedrijven niet aan de tot 2030 stijgende vraag van huishoudens en bedrijven naar drinkwater voldoen.

Actie is nu nodig. Vewin en IPO stellen samen met IenW een Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030 op. Zij brengen per (deel van een) voorzieningsgebied knelpunten concreet en transparant in beeld, inclusief oplossingsrichtingen/acties. De acties moeten doorwerken in de gebiedsgerichte uitwerking van het NPLG en de NOVEX in lijn met de prioriteit, die Water en bodem sturend toekent aan de drinkwatervoorziening. Vewin vraagt van de minister van IenW een actieve invulling van

Voorwoord

zijn systeemverantwoordelijkheid, de bereidheid andere overheden aan te spreken op hun zorgplicht en zo nodig nationaal te voorzien in extra maatregelen of (nood)regelgeving.

Ook is het zaak dat de WACC-regelgeving (de vermogenskostenvoet) voortvarend wordt aangepast, zodat deze beter aansluit bij de financieringspraktijk waarmee drinkwaterbedrijven moeten werken. Drinkwaterbedrijven hebben voldoende ruimte nodig om de sterk stijgende investeringen en de groei van hun productiecapaciteit te financieren.

Naast vergroting van het aanbod is ook beheersing van de vraag naar drinkwater noodzakelijk. Vewin vindt het belangrijk de mogelijkheden voor waterbewust bouwen te verruimen. Daarvoor is het nodig dat het Besluit bouwen leefomgeving (Bbl) en het Drinkwaterbesluit worden aangepast. Daarbij moet de volksgezondheid worden geborgd.

Tot slot: 2027, de deadline van de Kaderrichtlijn Water, nadert met rasse schreden. Inmiddels is duidelijk dat het zonder stevige extra inzet niet meer lukt de doelen te halen. Dat geldt zeker ook voor drinkwaterbronnen. De kwaliteit daarvan staat onder

toenemende druk. Doelen voor nitraat en bestrijdingsmiddelen moeten beter worden verankerd in de aanpak van het landelijk gebied. Vergunningverlening, toezicht en handhaving, zeker ook voor zeer zorgwekkende stoffen, vragen om een stevige impuls. Specifiek voor PFAS roept Vewin op om, vooruitlopend op de Europese aanpak, nationale lozingen zo snel mogelijk aan banden te leggen.

De standpunten van Vewin over deze en andere belangrijke dossiers die in het politieke jaar 2023-2024 op de agenda staan, vindt u in deze Lobby-agenda. De agenda is geordend naar de 'Haagse' ministeries en de Europese Unie. De standpunten van Vewin zijn als position papers terug te vinden op onze website (vewin.nl/standpunten). Op deze site kunt u zich ook abonneren op ons opinieblad Waterspiegel en onze nieuwsbrief. Tevens kunt u de PDF van de Lobby-agenda 2023-2024 en andere Vewin-publicaties downloaden. Natuurlijk kunt u ons ook volgen op social media.

Uiteraard lichten wij onze standpunten graag nader toe; zie het overzicht van de contactpersonen per onderwerp vanaf pagina 54.

Hans de Groene, Directeur Vewin

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Leveringszekerheid

Waarborg leveringszekerheid drinkwater via Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030.

Zonder snelle actie van overheden kunnen drinkwaterbedrijven niet aan de tot 2030 stijgende vraag naar drinkwater voldoen. Om dreigende knelpunten te voorkomen en huidige problemen op te lossen is nu actie nodig. Vewin en IPO stellen samen met IenW een Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030 op. Zij brengen per (deel van een) voorzieningsgebied knelpunten concreet en transparant in beeld, inclusief oplossingsrichtingen/acties. Het actieprogramma bundelt de resulterende regionale actieplannen en vult deze aan met ook nationale acties. De acties moeten doorwerken in de gebiedsgerichte uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de NOVEX. Zo wordt de prioriteit, die Water en bodem sturend toekent aan de drinkwatervoorziening, in daden omgezet. Vewin vraagt van de minister van IenW een actieve invulling van zijn systeemverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening, de bereidheid andere overheden aan te spreken op hun zorgplicht en zo nodig nationaal te voorzien in extra maatregelen of (nood)regelgeving.

Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 - 2030

Arjen Frentz

Implementatie Water en bodem sturend

Geef bij uitwerking van het programma Water en bodem sturend in provinciale plannen prioriteit aan openbare drinkwatervoorziening.

De droge zomers van de afgelopen jaren hebben aangetoond dat het huidige watersysteem tegen de grenzen aanloopt. Vewin onderschrijft de uitgangspunten van het programma Water en bodem sturend (WBS). Ruimtelijke keuzes moeten gemaakt worden op basis van kansen en bedreigingen voor het bodem- en watersysteem. De focus moet liggen op het beter vasthouden van grond- en oppervlaktewater en op het realiseren en behouden van een goede waterkwaliteit. Het is van belang dat drinkwater prioriteit krijgt bij ruimtelijke keuzes wanneer dat nodig is voor het garanderen van de leveringszekerheid. Provincies moeten dit concreet uitwerken in de gebiedsprogramma's van het NPLG en in de ruimtelijke voorstellen van NOVEX.

Implementatie WBS

Mirja Baneke

Zorgplicht en leveringsplicht

Verduidelijk dat wettelijke leveringsplicht en zorgplicht voor drinkwatervoorziening gelden voor huishoudens en bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben.

Knelpunten bij de beschikbaarheid en benutbaarheid van drinkwaterbronnen roepen soms de vraag op over de reikwijdte van de in de Drinkwaterwet opgenomen leveringsplicht van drinkwaterbedrijven en zorgplicht van overheden. In de Drinkwaterwet staat dat de openbare drinkwatervoorziening volksgezondheid, welzijn en welvaart dient. Als bedrijven, die water van drinkwaterkwaliteit behoeven, niet meer kunnen rekenen op de zekerheden van de openbare drinkwatervoorziening, heeft dat veel negatieve consequenties. Zij gaan – als dat al kan – mogelijk eigen watervoorzieningen treffen. Dat schaadt het doelmatig zoetwaterbeheer, leidt tot onderbenutting van de publieke infrastructuur (met kostenafwenteling naar huishoudens) en levert risico's op voor economie en werkgelegenheid. Vewin bepleit in de wet te verduidelijken dat drinkwaterbedrijven een brede leveringsplicht hebben, ook voor bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben, en voor overheden een zorgplicht die daarmee in verhouding is.

Drinkwaterwet
Arjen Frentz

WACC

Pas WACC-regelgeving aan om sterk stijgende investeringen mogelijk te maken.

In de komende jaren moeten de drinkwaterbedrijven fors meer investeren. Dit is nodig om de kwaliteit en de beschikbaarheid van drinkwater te blijven garanderen. De drinkwaterbedrijven moeten voor de financiering van deze investeringsopgave meer inkomsten genereren, niet alleen om zelf te sparen maar ook om te voldoen aan de steeds strengere eisen van banken. De mogelijkheden om meer inkomsten te genereren worden begrensd door de WACC-regelgeving (Weighted Average Cost of Capital). Deze regels houden op dit moment echter onvoldoende rekening met de sterk gestegen investeringsbehoefte en de strengere regels van de banken. Het is van belang hier snel verandering in te brengen. Het ministerie van IenW heeft een advies laten opstellen voor verbeteringen van de WACC-regelgeving. Vewin vraagt om snelle uitwerking van dit advies zodat op korte termijn concrete maatregelen kunnen worden genomen om de benodigde investeringen te financieren.

Drinkwaterwet
Arjen Frentz

Drinkwaterbesparing

Ontwikkel effectieve, nationale aanpak voor drinkwaterbesparing.

Het kabinet streeft naar een daling van het drinkwatergebruik van 125 naar 100 liter per persoon per dag in 2035. Ook grootverbruikers moeten hun drinkwatergebruik met 20% reduceren. De minister van IenW heeft een nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing aangekondigd. De drinkwatersector ondersteunt de geformuleerde doelstelling en zal bijdragen aan het plan van aanpak. Het is van belang dat iedereen die het aan gaat – watergebruikers, drinkwaterbedrijven, overheden – daarbij zijn rol en verantwoordelijkheid neemt om dit doel op een effectieve manier te bereiken. De inzet van effectieve maatregelen en instrumenten is nodig om huishoudens en zakelijke gebruikers blijvend bewuster en zuiniger met drinkwater om te laten gaan. Ook waterbesparend bouwen kan daaraan een bijdrage leveren.

Drinkwaterbesparing

Arjen Frentz

Kaderrichtlijn Water

Neem extra maatregelen om KRW-doelen voor drinkwaterbronnen uiterlijk in 2027 te halen.

De kwaliteit van drinkwaterbronnen staat onder toenemende druk. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) concludeert in zijn advies 'Goed water, goed geregeld' (2023) dat het met het huidige Nederlandse beleid niet meer lukt de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) uiterlijk in 2027 te halen. Ook geven overheden nauwelijks invulling aan hun wettelijke zorgplicht voor de bescherming van drinkwaterbronnen. Het is daarom nodig extra maatregelen te nemen om de KRW-doelen bij drinkwaterbronnen te kunnen halen. Neem hiervoor in het NPLG de bestaande doelen op voor nitraat en bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen, en leg de bijbehorende maatregelen vast in de provinciale gebiedsprogramma's. Stem normen voor de toelating van stoffen zoals bestrijdingsmiddelen beter af op KRW-normen. Zet daarnaast steviger in op effectief toezicht op en handhaving van huidig beleid bij drinkwaterbronnen.

Kaderrichtlijn Water

Mirja Baneke

Medicijnresten

Stimuleer verbeterde rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) en bronmaatregelen om medicijnresten uit drinkwaterbronnen te weren.

In de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water werken overheden, de zorgsector, de farmaceutische industrie en de watersector samen aan het terugdringen van medicijnresten in water. De ketenaanpak is onderdeel van de Green Deal duurzame zorg 3.0. Uit de evaluatie in 2023 blijkt de noodzaak van concrete doelen in de keten van toelating, gebruik en afvalverwerking. In het verlengde van de ambities uit de lopende herziening van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater pleit Vewin binnen de Ketenaanpak voor versnelde aanleg van vierde trap zuiveringsinstallaties die impact hebben op bronnen voor drinkwater. Ruim 95% van de medicijnresten in het oppervlaktewater komt immers via de RWZI's. Tegelijk wil Vewin dat de emissies naar water verminderen door bewuster gebruik, het voorschrijven van minder belastende middelen en het terugdringen van röntgencontrastmiddelen door het gebruik van plaszakken.

Ketenaanpak Medicijnresten uit Water

Harrie Timmer

Opkomende stoffen

Voorkom risico's van opkomende stoffen in drinkwaterbronnen door betere uitvoering van regelgeving.

Afgelopen jaren zijn via de Structurele aanpak opkomende stoffen stappen gezet om het beleid van vergunningverlening voor lozingen op water te verbeteren. Belangrijk is nu de uitvoering. In de praktijk blijkt dat het stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) versterking nodig heeft. De noodzakelijke herziening van lozingsvergunningen van Zeer Zorgwekkende stoffen (ZZS), potentiële ZZS-stoffen en PFAS lijkt te stagneren. Betere informatievoorziening en procedures over de risico's van Persistente, Mobiele en Toxische (PMT) stoffen bij lozingen moeten vergunningverleners helpen. Tegelijk pleit Vewin bij het ministerie van IenW en RIVM voor een herziening van het proces van normstelling binnen Nederland. Dit proces moet transparant zijn zodat eerder helder is voor welke stoffen richtwaarden worden herzien en wat de praktische consequenties zijn van nieuwe normen.

Structurele aanpak opkomende stoffen

Harrie Timmer

PFAS

Verbied productie, gebruik en lozing van PFAS zo volledig en zo snel mogelijk.

De verspreiding van PFAS in het milieu, waaronder de bronnen voor drinkwater, is een grote zorg van de drinkwaterbedrijven. PFAS zijn lastig te verwijderen uit drinkwater en verplaatsen zich bij zuivering naar een afvalstroom waarvoor nog geen goede oplossing is. Bronaanpak is de enige juiste manier om te voorkomen dat een moeilijk afbreekbare stofgroep als PFAS in het milieu en drinkwater terecht komt. Bronaanpak is bewezen effectief en principieel en juridisch (Kaderrichtlijn Water) de enige weg om inname via voedsel, verpakkingen en drinkwater te beperken. Vewin ondersteunt daarom de Nederlandse inzet voor het Europese restrictievoorstel over PFAS en bepleit een zo snel en breed mogelijke implementatie van dit voorstel. Vooruitlopend daarop pleit Vewin voor het zo spoedig mogelijk herzien van alle vergunningen van PFAS-lozingen in Nederland, met het doel deze lozingen zo snel mogelijk te minimaliseren.

REACH / Structurele aanpak opkomende stoffen

Harrie Timmer

Bodemmonitoringswet

Geef in Richtlijn Bodemmonitoring en veerkracht meer aandacht aan belang schoon (grond)water.

In het derde kwartaal van 2023 presenteerde de Europese Commissie het voorstel voor de Richtlijn Bodemmonitoring en veerkracht. Hierin schetst de Commissie een kader voor bodemmonitoring met het doel dat in 2050 overal in Europa de bodem in een gezonde staat verkeert. Een gezonde bodem filtert en slaat water op en is daarom van levensbelang voor de drinkwatersector; circa 60% van ons drinkwater wordt gemaakt van grondwater. Vewin staat positief tegenover de gepresenteerde richtlijn. Het belang van en de link met (grond)water missen echter nog. Vewin pleit daarom voor een goede afstemming tussen de Kaderrichtlijn Water en deze nieuwe richtlijn, waarbij herstel en bescherming van de kwaliteit van het (grond)water voor de drinkwatervoorziening centraal staan.

EU Richtlijn Bodemmonitoring en veerkracht

Marijke Schipper

Infrastructuur

Versterk rechtspositie van drinkwaterleidingen om ongestoord en veilig te liggen en deze te kunnen vervangen of te repareren.

De energietransitie zorgt voor toenemende congestie in de ondiepe ondergrond. Drinkwaterbedrijven hebben de wettelijke taak de drinkwaterinfrastructuur in stand te houden en een redelijk aanbod te doen voor aansluiting op de openbare drinkwatervoorziening. De drukte in de ondergrond maakt het uitvoeren van deze wettelijke taak steeds complexer. Vewin wil de rechtspositie voor drinkwaterinfrastructuur versterken. Denk aan het recht om leidingen te leggen, ongestoord en veilig te liggen en via eenvoudige procedures te repareren, verleggen of te vervangen. Hierbij is een zorgvuldige afstemming van plannen en een integrale benadering van de ruimte boven en onder de grond noodzakelijk. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moeten overheden effecten op ondergrondse infrastructuur integraal meewegen in de besluitvorming. De ruimtelijke bescherming van aanwezige transportinfrastructuur in de bodem moet worden geborgd door tracés voor transportleidingen in het omgevingsrecht en omgevingsplannen van gemeenten te verankeren.

AMvB's Omgevingswet, Implementatie- en Uitvoeringsagenda
Beleidsnota Drinkwater
Marijke Schipper

Drinkwaterrestricties

Introduceer handhaafbare drinkwaterrestricties als uiterste noodmaatregel om continuïteit van drinkwatervoorziening bij crisis te borgen.

In droge en warme zomers met een grote drinkwatervraag (in combinatie met eventueel een incident zoals een verontreiniging) kan het nodig zijn het drinkwatergebruik van burgers en/of bedrijven te beperken. Drinkwaterbedrijven roepen hun klanten op drinkwater te besparen, maar kunnen dit niet afdwingen en handhaven. Wanneer de continuïteit van de drinkwatervoorziening in gevaar dreigt te komen en de maatregelen en oproepen van drinkwaterbedrijven én overheid niet meer volstaan, is het noodzakelijk dat de minister van IenW beperkingen kan opleggen aan het gebruik van drinkwater. Hierbij gaat het om drinkwater voor laagwaardig gebruik, zoals het sproeien van tuinen of het wassen van (bedrijfs)auto's. Doel van drinkwaterrestricties is dat iedereen voorzien blijft van drinkwater voor essentieel gebruik. Om dit mogelijk te maken is aanpassing van de Drinkwaterwet nodig. De drinkwatersector wil samen met onder andere gemeenten en veiligheidsregio's het stelsel van drinkwaterrestricties nader uitwerken inclusief handhaving.

Drinkwaterwet
Sabine Gielens

Implementatie herziening Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging (NIB2)

Richt toezicht op NIB2 in aan de hand van risico-gebaseerde aanpak en leg bewijslast bij aanbieders van essentiële diensten.

De Nederlandse drinkwaterbedrijven vallen onder NIB2, die eind 2024 in Nederland moet zijn geïmplementeerd. NIB2 breidt de reikwijdte van de zorgplicht van bedrijven uit van netwerk- en informatiesystemen die gebruikt worden voor alleen de essentiële dienst naar alle netwerk- en informatiesystemen. Focus van het toezicht zou zich echter moeten richten op die systemen waarmee de essentiële dienst wordt aangestuurd. Bij drinkwaterbedrijven gaat het dan natuurlijk om de drinkwatervoorziening. Net als onder NIB1, wil de drinkwatersector zélf zorgdragen voor de bewijslast van nakoming van de zorgplicht. Deze vindt plaats via audits en reviews op de control-frameworks voor kantoor- en procesautomatisering. De frameworks zijn gebaseerd op internationaal erkende normen. Deze aanpak sluit aan bij de reeds bestaande controle-processen binnen de drinkwaterbedrijven en vermindert de toezichtlast bij de toezichthouder.

**Herziening EU Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging /
Herziening Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni)**

Sabine Gielens

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat & Ministerie
van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties**

Omgevingsbeleid

Geef prioriteit aan drinkwatervoorziening in regionale uitwerking van NPLG, NOVEX en in Nota Ruimte.

Overheden hebben een zorgplicht voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening. Zonder snelle actie van overheden kunnen drinkwaterbedrijven niet aan de tot 2030 stijgende vraag naar drinkwater voldoen. Het is daarom essentieel dat het veiligstellen van de drinkwatervoorziening prioriteit krijgt in de programma's NOVEX, Woningbouw en het NPLG. Zorg bij de regionale uitwerking van NPLG en NOVEX voor voldoende drinkwaterbeschikbaarheid door het beschermen van huidige drinkwaterbronnen en het tijdig aanwijzen van nieuwe bronnen. Er moet ruimte zijn om beide volledig te kunnen benutten. Zorg daarbij voor een kortere doorlooptijd van procedures voor nieuwe vergunningen. Leg daarnaast de 'Aanvullende Strategische Voorraden' vast die door provincies en drinkwaterbedrijven zijn bepaald, inclusief een passend beschermingsregime. Veranker ten slotte het veiligstellen van de drinkwatervoorziening in de Nota Ruimte.

Nota Ruimte, NOVEX/NPLG

Mirja Baneke

Waterbesparend bouwen

Maak zuinig (drink)watergebruik onderdeel van Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Alle drinkwaterbedrijven moeten voor 2030 hun productiecapaciteit vergroten om aan de groeiende vraag te voldoen. Deze groei kan worden beheerst door bewuster gebruik en hergebruik van drinkwater en het benutten van regenwater waar dat geen risico oplevert voor de gezondheid. Vewin bepleit aanpassing van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) zodat gemeenten via maatwerkregels de mogelijkheid krijgen tot het geven van aanwijzingen en het opleggen van verplichtingen tot waterbewust bouwen. Ook vraagt Vewin om aanpassing van het Drinkwaterbesluit zodat niet alleen op het dak opgevangen regenwater als huishoudwater kan worden gebruikt en het mogelijk wordt dat huishoudwater voor meer toepassingen dan toiletspoeling gebruikt wordt. Het is essentieel dat hierbij de volksgezondheid wordt geborgd. Vanwege de lange terugverdientijd van de aanschaf en plaatsing van waterbesparende installaties is als ondersteuning ook een financiële stimuleringsregeling van het Rijk noodzakelijk.

Bouwbesluit, Drinkwaterbesluit

Arjen Frentz

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat & Ministerie
van Landbouw, Natuur
en Voedselkwaliteit**

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Geef bescherming drinkwaterbronnen prioriteit in NPLG en leg doelen nitraat en bestrijdingsmiddelen vast in provinciale gebiedsprogramma's.

De kwaliteit van drinkwaterbronnen staat in toenemende mate onder druk. Rli concludeert in zijn advies 'Goed water, goed geregeld' (2023) dat het met het huidige Nederlandse beleid niet meer lukt de doelen van de KRW uiterlijk in 2027 te halen. Daarnaast vullen overheden hun wettelijke zorgplicht voor de bescherming van de drinkwatervoorziening nauwelijks in. Een belangrijk doel van het NPLG is om via gebiedsgerichte programma's aan de verplichtingen van de KRW en de Nitraatrichtlijn te voldoen. Vewin vindt dat verbetering van de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwaterbronnen daarom prioriteit moet krijgen in het NPLG. Maatregelen voor het halen van de KRW-doelen bij drinkwaterbronnen moeten onderdeel zijn van de provinciale gebiedsprogramma's. Hierbij hoort ook het realiseren van de bestaande doelen voor drinkwaterbronnen op het gebied van nitraat en bestrijdingsmiddelen.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Mirja Baneke

Ministerie van
Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Nitraat

Leg doelen uit Bestuursvereenkomst nitraat vast in NPLG en zorg dat uiterlijk 2025 alle grondwaterbeschermingsgebieden voldoen aan nitraatnorm.

In een groot aantal grondwaterbeschermingsgebieden wordt de nitraatnorm van 50 mg/l in het grondwater overschreden. Eind 2017 is de Bestuursvereenkomst nitraat (BO) gesloten tussen Vewin, LTO, IPO, LNV en IenW om de uitspoeling van nitraat in 34 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden terug te dringen. Hiermee willen de deelnemende partijen de grondwaterkwaliteit verbeteren en de nitraatnorm in het ondiepe grondwater uiterlijk in 2025 blijvend halen. Uit onderzoek is gebleken dat in een groot deel van de gebieden doelbereik met de BO-aanpak niet mogelijk is. De deelnemende partijen vinden daarom dat de nitraataanpak onderdeel moet zijn van het NPLG. Leg hiervoor het nitraatdoel voor grondwaterbeschermingsgebieden vast in het NPLG. De provinciale gebiedsprogramma's moeten maatregelen bevatten om uiterlijk in 2025 in alle grondwaterbeschermingsgebieden blijvend te voldoen aan de nitraatnorm.

 Bestuursvereenkomst nitraat, NPLG
Mirja Baneke

Bestrijdingsmiddelen

Neem maatregelen om doelen vermindering bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen tijdig te halen.

Bestrijdingsmiddelen zijn nog steeds een probleem in een groot deel van de drinkwaterbronnen. Het doel uit de Tweede nota duurzame gewasbescherming om in 2023 95% minder normoverschrijdingen in drinkwaterbronnen te hebben dan in 2013 wordt niet gehaald. Dit blijkt uit de tussenevaluatie (2019) van de Tweede nota door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), en uit metingen van de drinkwaterbedrijven. Daarnaast 'vergrijs' het grondwater: lage concentraties van stoffen uit bestrijdingsmiddelen zijn vrijwel overal aanwezig.

In de Toekomstvisie Duurzame Gewasbescherming 2030 is afgesproken dat emissies van bestrijdingsmiddelen vrijwel nul moeten zijn in 2030. Daarom bepleit Vewin de doelen en aanpak van bestrijdingsmiddelen op te nemen in het NPLG en de provinciale gebiedsprogramma's. Stem het toelatingsbeleid voor bestrijdingsmiddelen af op de KRW-normen en zet steviger in op bewustwording en toezicht op en handhaving van huidig beleid en regelgeving, vooral bij drinkwaterbronnen.

 NPLG, Tweede Nota Duurzame gewasbescherming
Mirja Baneke

Stikstof

Geef in stikstofaanpak prioriteit aan infrastructuurprojecten voor drinkwater.

Uit onderzoek van RIVM (april 2023) blijkt dat drinkwaterbedrijven zonder snelle actie van overheden niet aan de tot 2030 stijgende vraag naar drinkwater kunnen voldoen. Drinkwaterbedrijven moeten ruimte krijgen om hun investeringen in benodigde productiecapaciteit uit te kunnen voeren. Het vervallen van de bouwvrijstelling voor drinkwaterprojecten in de stikstofaanpak heeft enorme impact voor drinkwaterbedrijven. Hierdoor dreigen kostenstijgingen en vertragingen of zelfs uitstel van uitvoeringsprojecten. Dit leidt tot risico's voor de leveringszekerheid van drinkwater. Vewin pleit voor het betrekken van drinkwaterinfrastructuur zoals leidingen, pompstations en winputten bij onderzoek naar projecten die specifiek aandacht nodig hebben in de stikstofaanpak. Zorg ook op korte termijn voor snelle en duidelijke processen voor drinkwaterbedrijven bij het behandelen van ecologische beoordelingen, zodat overheden vlot benodigde vergunningen kunnen afgeven. Maak tot slot een aparte categorie voor drinkwaterinfrastructuur bij het toewijzen van stikstofruimte, waarbij geen verdere wegingen of uitruil plaatsvinden.

 Stikstof
Mirja Baneke

**Ministerie van
Economische Zaken
en Klimaat & Ministerie
van Infrastructuur
en Waterstaat**

Energietransitie

Borg dat geen ongewenste warmteafgifte aan drinkwater plaatsvindt bij aanleg warmtenetten.

Warmtenetten geven warmte af aan de ondergrond en dus ook aan drinkwaterleidingen. Deze warmteafgifte kan leiden tot knelpunten in de drinkwatertemperatuur. De Drinkwaterwet hanteert een temperatuureis van maximaal 25 °C. Een overschrijding van deze eis kan leiden tot het ontwikkelen van micro-organismen die een bedreiging vormen voor de gezondheid. Omdat warmtenetten een grote rol spelen in de energietransitie moet het Rijk in regelgeving opnemen dat warmtenetten zo worden aangelegd dat drinkwater niet ontoelaatbaar opwarmt. Dit kan bijvoorbeeld door hanteren van een norm voor de afstand tussen warmtenetten en drinkwaterleidingen of via goede isolatie van warmtenetten. De drinkwatersector verkent zelf de mogelijkheden voor winning van energie uit drinkwater (aquathermie). Aquathermie is een volwaardig alternatief voor de warmtevoorziening en moet in de Regionale Energie Strategieën en Warmtetransitie-visies een positie krijgen.

 Regionale Energie Strategieën, Warmtetransitieviesies
Marijke Schipper

Mijnbouw/bodemenergie

Borg functiescheiding van mijnbouwactiviteiten en grondwatergebieden voor drinkwatervoorziening met goede ruimtelijke sturing van ondergrond.

Nederland werkt hard aan de energietransitie. Meerdere functies vragen onder de grond ruimte waardoor het spanningsveld toeneemt tussen waterwinningen en mijnbouwactiviteiten. Het winnen van aardwarmte en bodemenergie is risicovol voor de kwaliteit van het grondwater. Vanwege risico's voor het grondwater is het boren naar aardwarmte en het toepassen van bodemenergiesystemen in de Mijnbouwwet uitgesloten voor bestaande en gereserveerde gebieden voor de drinkwatervoorziening. Vewin stelt dat goede ruimtelijke sturing hierbij noodzakelijk is om ruimtelijke spanningsvelden te voorkomen. Om verontreinigingen van grondwater door mijnbouw in andere gebieden te voorkomen zijn heldere aanvullende technische eisen voor boringen in regelgeving essentieel. Het monitoren van het diepe grondwater om lekkages van boorputten door mijnbouwactiviteiten op te sporen moet daarnaast verplicht worden. Ook het herijken en verankeren van de bescherming van gebieden voor de huidige en toekomstige drinkwatervoorziening is noodzakelijk.

 AMvB's Mijnbouwwet, Warmtewet, Omgevingswet
Marijke Schipper

Ministerie
van Financiën

Belastingen op drinkwater

Belastingdruk op drinkwater moet worden verlaagd.

Bijna 30% van de prijs van drinkwater bestaat uit belastingen van het Rijk. Dit is veel te hoog voor een gezonde en duurzame basisbehoefte. Het is juist van belang dat iedereen toegang heeft tot drinkwater zonder overbodige financiële belemmeringen. De drinkwaterbedrijven doen daarom hun uiterste best om de drinkwaterprijs voor iedereen betaalbaar te houden. Toch zijn de drinkwatertarieven het afgelopen jaar gestegen door de sterk gestegen kosten en noodzakelijke investeringen. Het is niet wenselijk dat het Rijk de prijs van drinkwater voor consumenten verder verhoogt door forse belastingen op deze eerste levensbehoefte. Vewin pleit voor het verlagen van de belastingdruk op drinkwater door verlaging van de Belasting op Leidingwater.

Belasting op Leidingwater

Arjen Frentz

Ministerie van
Justitie en Veiligheid

Implementatie Richtlijn Veerkracht Kritische Entiteiten (CER-richtlijn)

Neem eisen uit Europese Critical Entities Resilience(CER)-richtlijn in algemene terminologie en bewoordingen op in CER-implementatiewet zodat deze verenigbaar zijn met vergelijkbare eisen uit bestaande sectorwetgeving.

De Nederlandse drinkwaterbedrijven vallen onder de CER-richtlijn, die gericht is op versterking van de weerbaarheid van alle kritieke infrastructuur in Europa. De richtlijn richt zich op de fysieke veiligheid en beveiliging van vitale processen. De eisen uit de richtlijn zijn voor de drinkwaterbedrijven niet nieuw. Op basis van de Drinkwaterwet en het Drinkwaterbesluit moeten zij hier al aan voldoen. Drinkwaterwet en -besluit bevatten namelijk al uitgebreide eisen rondom leveringszekerheid en continuïteit, alsook een meldplicht. Om dubbele lasten en eventuele tegenstrijdigheden in eisen te voorkomen, moeten de eisen uit de CER-richtlijn in zodanig algemene terminologie en bewoordingen worden opgenomen in de CER-implementatiewet dat deze verenigbaar zijn met vergelijkbare eisen in bestaande sectorale wetgeving. Op die manier kan worden aangesloten bij al bestaande toezichtsinstrumenten en werkwijzen.

 EU Richtlijn voor de Veerkracht van Kritische Entiteiten (CER-richtlijn), CER-implementatiewet
Sabine Gielens

Implementatie herziening Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging (NIB2)

Houd vast aan proportionele drempelwaarde voor meldplicht onder NIB2, met focus op continuïteit van vitale proces.

De Nederlandse drinkwaterbedrijven vallen onder NIB2, die gericht is op versterking van de cyberweerbaarheid van kritieke infrastructuur in Europa. Net als NIB1 bevat ook NIB2 een wettelijke meldplicht voor incidenten. De drempelwaarden voor de meldplicht worden op nationaal en sectoraal niveau ingevuld en vastgesteld. Bij het vaststellen van de drempelwaarden onder NIB2, dient continuïteit van het vitale proces het uitgangspunt te blijven. Wanneer de continuïteit van de drinkwatervoorziening in het geding is of dreigt te raken, maken drinkwaterbedrijven hiervan melding bij het Nationaal Cybersecurity Centrum (NCSC) én de toezichthouder. Op die manier blijft voor alle betrokkenen de wettelijke meldplicht beheersbaar en wordt de beschikbare capaciteit effectief ingezet. Alle (bijna-) incidenten die géén impact op de continuïteit van de drinkwatervoorziening hebben, kunnen vrijwillig gemeld worden bij het NCSC.

 Herziening EU Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging / Herziening Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni)
Sabine Gielens

Europese Unie

Richtlijn Stedelijk Afvalwater

Prioriteer quaternaire zuivering bij RWZI's die lozen op wateren die drinkwaterbedrijven als bron gebruiken.

De drinkwatersector ziet dat concentraties van medicijnresten, bestrijdingsmiddelen, PFAS en andere stoffen vrijwel in alle drinkwaterbronnen aanwezig zijn. Deze stoffen komen in het riool en na gedeeltelijke zuivering bij rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) in het oppervlaktewater. Zo vormen ze een bedreiging voor de drinkwatervoorziening. De herziening van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater biedt kansen om de nadelige effecten van lozingen van stedelijk afvalwater te reduceren. Zo stelt de Europese Commissie een quaternaire zuiveringsstap voor die onder andere geneesmiddelen uit het water zuivert. Vewin bepleit dat RWZI's die lozen op ontvangende wateren die drinkwaterbedrijven als bron gebruiken prioriteit krijgen bij de installatie, de actualisatie en het updaten van de quaternaire zuivering, en dat de waterschappen deze zuivering vóór 2036 installeren. Daarnaast moeten overheden vergunningen van lozingen op rioolstelsels kunnen intrekken wanneer de wateren waarop RWZI's lozen worden gebruikt als bron voor drinkwater.

EU Richtlijn Stedelijk Afvalwater

Luc Kronenberg / Marijke Schipper

Richtlijn Industriële Emissies

Zorg dat lozing van drinkwater-relevante verontreinigingen wordt beperkt.

Het lopende herzieningstraject van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) moet invulling geven aan het Zero Pollution Action Plan en de EU-Strategie voor Duurzame Chemische Stoffen. De Europese Commissie richt zich op de bron aanpak, door gebruik van een zogenaamde zero pollution hierarchy: het voorkomen van vervuiling en gevaarlijke stoffen aanpakken bij de bron. In lijn met de Vewin-inzet is het voorstel van de Europese Commissie om lozingen van voor drinkwater relevante stoffen zoals Substances of very High Concern (SvHC), terug te dringen vanuit de principes van voorzorg, bron aanpak en de vervuiler betaalt. Vewin steunt het huidige voorstel van de EC om de emissies van schadelijke stoffen direct naar het oppervlaktewater of indirect via het riool, terug te dringen en de registratie van lozingen en vergunningen sterk te verbeteren via het Industriële Emissies Portal (IEP).

EU Richtlijn Industriële Emissies

Luc Kronenberg / Harrie Timmer

REACH, CLP

Verbied snel alle PFAS-stoffen zo breed mogelijk en zorg dat soortgelijke stoffen als Zeer Zorgwekkende Stof (ZZS) worden geclassificeerd in REACH-wetgeving.

Nederland werkt samen met een aantal andere lidstaten aan een REACH-restrictiedossier voor PFAS-stoffen. REACH staat voor registratie, evaluatie, autorisatie en restrictie van chemische stoffen. Inzet is een verbod op alle PFAS met beperkte ruimte voor tijdelijke derogaties. Het restrictieproces zal naar verwachting in 2025 worden afgerond. Vewin pleit voor een snelle en zo breed mogelijke implementatie met zo min mogelijk derogaties. In 2023 is de CLP-verordening (Classification, Labelling & Packaging) over de classificatie van stoffen herzien. Dit moet nu doorwerking vinden in het Europese toelatingsbeleid voor chemische stoffen (REACH). Vewin pleit ervoor dat Persistente, Mobiele en Toxische (PMT) stoffen vanuit de CLP-verordening binnen REACH als Zeer Zorgwekkende Stoffen worden geclassificeerd, zodat dit vervolgens doorwerkt in gebruiks- en lozingsrestricties in andere Europese regelgeving, zoals de Richtlijn Industriële Emissies en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater.

REACH, CLP

Luc Kronenberg / Harrie Timmer

A

AMvB Algemene Maatregel van Bestuur

B

Bbl Besluit bouwwerken leefomgeving

BO Bestuursovereenkomst

C

CER-richtlijn Critical Entities Resilience Directive | Richtlijn voor veerkracht van kritische entiteiten

CLP Classification, Labelling & Packaging

E

EQS Environmental Quality Standards

I

IPO Interprovinciaal Overleg

K

KRW Kaderrichtlijn Water

L

LTO Land- en Tuinbouworganisatie

N

NCSC Nationaal Cybersecurity Centrum

NIB-richtlijn Netwerk- en informatiebeveiligingsrichtlijn

NOVEX Nationale Omgevingsvisie Extra

NPLG Nationaal Programma Landelijk Gebied

P

PBL Planbureau voor de Leefomgeving

PFAS Poly- en perfluoralkylstoffen

PMT-stoffen Persistente, mobiele en toxische stoffen

Afkortingen

R

REACH Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van chemische stoffen

RIE Richtlijn Industriële Emissies

RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Rli Raad voor leefomgeving en infrastructuur

RWZI Rioolwaterzuiveringsinstallatie

S

STRONG Structuurvisie Ondergrond

SvHC Substances of very High Concern

V

Vewin Vereniging van waterbedrijven in Nederland

VTH Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

W

Wbni Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen

WBS Water en bodem sturend

WACC Weighted Average Cost of Capital (gewogen vermogenskostenvoet)

Z

ZZS Zeer Zorgwekkende Stoffen

Contactpersonen

Hans de Groene

Directeur

T (070) 3490 856

E degroene@vewin.nl

Arjen Frenz

Plaatsvervangend directeur

T (070) 3490 890

E frenz@vewin.nl

- Leveringszekerheid
- Zorgplicht en leveringsplicht
- WACC
- Drinkwaterbesparing
- Waterbesparend Bouwen
- Belastingen op drinkwater

Madelon Vink

Manager Communicatie & Public Affairs

T (070) 3490 872

E vink@vewin.nl

Mirja Baneke

Stuurgroepsecretaris Bronnen & Kwaliteit

T (070) 3490 892

E baneke@vewin.nl

- Implementatie Water en bodem sturend
- Kaderrichtlijn Water
- Omgevingsbeleid
- Nationaal Programma Landelijk Gebied
- Nitraat
- Bestrijdingsmiddelen
- Stikstof

Rob Eijsink

Stuurgroepsecretaris Bodem & Infrastructuur

T (070) 3490 880

E eijsink@vewin.nl

- Bodemmonitoringswet
- Infrastructuur
- Energietransitie
- Mijnbouw/bodemenergie
- Richtlijn Stedelijk Afvalwater

Marijke Schipper

Beleidsmedewerker Bodem & Infrastructuur

T (070) 3490 881

E schipper@vewin.nl

- Bodemmonitoringswet
- Infrastructuur
- Energietransitie
- Mijnbouw/bodemenergie
- Richtlijn Stedelijk Afvalwater

Sabine Gielens

Stuurgroepsecretaris Beveiliging & Crisismanagement

T (070) 3490 883

E gielens@vewin.nl

- Drinkwaterrestricties
- Implementatie herziening Richtlijn voor Netwerk- en Informatiebeveiliging (NIB2)
- Implementatie Richtlijn Veerkracht Kritische Entiteiten (CER-Richtlijn)

Harrie Timmer

Senior beleidsmedewerker

T (070) 3490 891

E timmer@vewin.nl

- Medicijnresten
- Opkomende stoffen
- PFAS
- Richtlijn Industriële Emissies
- REACH, CLP
- Grondwaterrichtlijn en Prioritaire Stoffenrichtlijn

Jos van den Akker

Adviseur Vewin Brussel

T +32 2401 6155

E vandenakker@vewin-uvw.be

Luc Kronenberg

Adviseur Vewin Brussel

T 06 5712 8685

E kronenberg@vewin.nl

- Richtlijn Stedelijk Afvalwater
- Richtlijn Industriële Emissies
- REACH, CLP
- Grondwaterrichtlijn en Prioritaire Stoffenrichtlijn

Louis-Philippe Dres

Juridisch adviseur

T (070) 3490 871

E dres@vewin.nl

Wendela Slok

Juridisch adviseur

T (070) 3490 884

E slok@vewin.nl

Patricia van der Linden

Communicatieadviseur / woordvoerder

T (070) 3490 858

M 06 5738 1294

E linden@vewin.nl

Noortje van Zijl

Communicatieadviseur / woordvoerder

T (070) 3490 893

M 06 4516 8368

E zijl@vewin.nl

Watervoorzieningsgebieden

Colofon

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 12
Den Haag

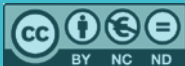
Postadres

Postbus 90611
2509 LP Den Haag

Telefoon (070) 349 08 50

E-mail info@vewin.nl

Website www.vewin.nl

Vewin, Den Haag

Eindredactie en coördinatie

Vewin

Grafisch ontwerp

Optima Forma bv, Voorburg

Fotografie

Shutterstock, ANP Foto, Sander Koning, Flip Franssen